

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. III. An, & qualiter consuetudo differat à præscriptione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

gimus à num. 91. Plura dicemus in sequentibus. Ex hoc vides, consuetudinem aliam esse *reprobata jure*, & non *reprobata jure*. *Reprobata jure* (de qua latè Suarez lib. 7. de legib. c. 7.) censetur illa, quæ à jure reprobatur, sive expressè, & formaliter per verbum *reprobandi*; sive æquivalenter, ut si appelletur *irrationabilis*, *corruptela*, *abusus*, & similiter. Quæ verò prohibetur, vel revocatur simpliciter sine ullo addito, non censetur reprobari. Et ideo omnis consuetudo à Sacris Canonibus vel formaliter, vel æquivalenter reprobata cum aliquo simili addito, *Sacris Canonibus inimica est*, & *corruptela*. Vide tamen dicenda num. 1696.

1646. Not. præterea i. *solitum*; & *consuetum* apud Salas de legib. D. 19. sect. 8. videri coincidere. *Solitum* dicitur, quod pluris observatum est, ut habetur ex *2. pavonum*, *Institut. de rerum divis.* & *L. lege*; *2. igitur*, ff. de verb. significat. ita Bertazol. de claus. instrument. claus. 21. glos. 12. nu. 2. ubi dicit, quod *solitus aliquid facere, ut quis dicatur, plures actus exiguntur, nec unus sufficit*. Unde teste Gama decis. 342. num. 4. ut res dicantur *solite concedi* in emphyteusim, requiritur saltem, quod bis fuerint concessæ spatio quadraginta annorum. Interdum verificari poterit in unica vicè, seu actu juxta subjectam materiam, ut tenet Bertazol. cit. num. 1.

1647. Not. 2. *longam consuetudinem* (quæ apud Azor tom. 1. lib. 5. c. 18. idem in utroque jure valet, atque *prescripta*) apud Alex. Scot. V. cod. esse, quæ decem annis, vel *viginti inducta fuit*, & multò magis longiori tempore, ut si triginta, vel quadraginta annis perdurat. Observandum præterea, inter *desuetudinem*, & *consuetudinem legi contrariam* poni differentiam à Bartolo in *L. de quibus*, ff. de legib. quod consuetudo sit, quando sit contra legem per ipsam consuetudinem; sed *desuetudo* sit, quando non utimur aliqua lege in jure posita; idem videntur sentire Azor Tom. 1. l. 5. c. 4. & Salas de legibus D. 19. s. 20. quatenus explicant *desuetudinem* per non usum.

1648. At Suarez lib. 7. de legib. c. 18. num. 8. adhuc discriminat *desuetudinem* à puro non usu, quasi *desuetudo* detur, quando datur non usus legis nulla rationabili causa excusante; at purus non usus sit, quan-

do aliqua rationabilis causa excusatur; sic *desuetudinem* intelligit Azor cit. q. 1. *desuetudo*, inquit, *vel non usus legis est, quando promulgata lege, & elapso promulgationis tempore populus perseverat in faciendo; quod factitare ante legem solebat*. Non sui dissimilis Suarez l. 8. de legib. c. 34. n. 4. & 5. explicat circa privilegium affirmativum, duplicem *non usum*; alterum *purè negativum*, & datur, quando opportunitas, vel occasio, pro qua concessum est, non occurrit: alterum *privativum*, & datur, quando in occasione propria, & tempore, pro quo concessum est, omittitur ejus usus.

§. III.

An, & qualiter consuetudo differat à prescriptione?

Suppono 1. quod, licet *prescriptio* apud 1649. *S* Authores juris Casarei accipiatur pro *exceptione*; communiter tamen apud Canonistas, & Legistas nunc sumatur pro acquisitione dominii, vel elisione juris alieni, ex tempore legibus definito proveniente. Unde videtur coincidere cum *Usucapione*, quæ l. 3. ff. de Usucap. definitur *acquisitio, vel adeptio domini, aut juris, per continuationem temporis lege definiti*: differt tamen, quia *prescriptio* propriè tendit non tantum ad jus acquirendum; sed etiam ad obligationem ex alieno jure pendentem, excludendam, seu ad se eliberandum, v. g. à *servitute*; *usucapio* autem solum ad acquirendum.

Suppono 2. nos hic loqui de consuetudine juris, quæ nimirum obtinet vim legis; quo posito, committitur tenet, consuetudinem à *prescriptione* variis modis differre. Nam consuetudo, quæ obtinet vim legis, *obligat communitatem* ad aliquid faciendum, vel omittendum; *prescriptio* potest esse *inter particulares personas*. 2. per consuetudinem non acquiritur *jus uni magis, quam alteri*; nec uni privato, sed toti communitati: secus est in *prescriptione*. 3. in *prescriptione* acquiritur *jus tibi* contra jus alterius; consuetudo verò dat jus contra, præter, vel juxta legem. 4. *prescriptio* habet locum in rebus mobilibus, corporalibus, & incorporalibus; consuetudo autem in solis incorporalibus, ut in juris-

jurisdictione, electionibus, servitutibus. 5. præscriptio non requirit consensum ejus, contra quem præscribitur; secus in consuetudine, ut constat ex dictis ejus definitione. 6. præscriptio præter bonam fidem requirit titulum; non autem consuetudo, cui sufficit scientia, & tolerantia Superioris. 7. consuetudo induci non potest cum errore legis, ut dictum est; nam errantis nullus est consensus, L. *non idcirco*, C. de juris, & facti ignorant. præscriptio autem cum titulo putativo, & probabili fieri potest, L. *ult. ff. pro suo*. Accedit, quod consuetudo adversus nullum propriè præscribat; nam si contra aliquem, id maximè faceret contra Principem; at hoc non facit; cum potius ex consensu ejus tacito, vel legali vires, & efficaciam obtineat.

§. IV.

An, & qualiter consuetudo differat à traditione?

1651. **T**raditiones aliquæ sunt, ut loquitur Concilium Tridentinum, *sess. 4. de Canonicis scripturis*, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, & aliæ, quæ ab ipsis Apostolis, Spiritu Sancto dictante, quasi per manus doctrinæ traditæ ad nos usque pervenerunt. Ex quo colliges, traditionem hinc accipi pro quadam doctrina, vel regula operandi, tradita vel immediatè à Christo, vel ab Apostolis, vel à primæva Ecclesia, quæ quasi per manus posterorum Successoribus traditæ, ad nos usque pervenerunt; sic Azor p. 1. l. 8. c. 4. q. 2. Hinc *traditiones* aliæ sunt *divinæ*, aliæ *Apostolica*, aliæ *Ecclesiastica*. Priores duas primò exposuimus; postremæ sunt, quæ sine ullo præcepto expresso, vel tacito, sive scripto, vel verbo lato, divino, vel Apostolico, solo tacito Ecclesiæ Rectorum consensu introductæ, & continuatæ fuerunt. Ita Suarez *lib. de legib. c. 4. n. 11*. Ex his patet differentia, quam quærimus. Nam traditiones non ducunt originem ex usu, seu frequentatione actuum similium; sed ex institutionibus alicujus juris, hominibus dati, vel promulgati, sive per sermonem, sive per epistolam.

1652. Not. præterea 1. traditiones, quæ ad mores pertinent, inter partes juris non scri-

pti numerari, quia per usum, & consuetudinem facti conservantur, etsi ex hac ortæ non sint; Zoësius *de consuet. n. 15*. deinde *traditiones divinas* potissimum versari circa materiam, & formam Sacramentorum, licet de illis in sacris literis nulla fiat mentio; *Apostolicas* circa jejuniū quadragesimale, & quatuor temporum, observationem diei Dominicæ, &c. *Ecclesiasticas* circa quasdam cæremonias Sacramentalium, &c.

Si autem quæras, quæ sit vis, & auctoritas traditionum? Resp. cum Zoësius *cit. n. 17*. divinis, & Apostolicis traditionibus inesse vim ratione suorum Authorum. Unde, ut docet Julius Cæsar Coturius *in synopsi Controver. fidei, demonstrat. 3. c. 1*. parem cum sacris literis vim, & auctoritatem habent: Ecclesiasticæ verò eandem vim habent, quæ est decretorum, & constitutionum Ecclesiasticarum; V. Azor *loc. cit. q. 4. & 5*. hanc materiam ex professo tractantem.

§. V.

An, & qualiter mos, usus, stylus, forus, & similia ad consuetudinem reducantur?

1654. **A**n te resolut. not. 1. quod mos, & usus significant frequentiam, & continuationem similium actuum moralium per aliquod tempus, in eo tamen disconveniant, quod usus latius pateat, quàm mos. Usus enim dicitur tum de frequentia multorum actuum; tum de singulis actibus seorsim; at mos non dicitur propriè de unico actu, sed tantum de frequentia multorum; sic Pereyra *in Elucidar. nu. 245*. His addunt aliqui *observantiam*, quæ propriè respicit factum, & concernit usum aliquem judicii, seu tribunalis; Barbosa *in c. 1. de consuetud. n. 4*.

1655. Not. 2. quod stylus, generaliter loquendo, significet practicam alicujus Curie; & sumatur vel pro modo, & artificiali formula procedendi vel in scribendis literis, vel in modo loquendi in judiciis, vel in modo, qui servari solet in ordine aliquo judiciali, & sic dicitur *stylus facti*, & nihil aliud est, quàm usus, & consuetudo scribendi, loquendi, vel procedendi potissimum in judiciis. Quando autem sumitur